СБОРНИКЪ
ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Томъ LXXVII, № 2.

ПУШКИНЪ
въ
ЛИТОВСКОМЪ ПЕРЕВОДѢ

Съ краткими примѣчаніями и предисловіемъ

Э. А. Вольтера.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Вас. Остр., 9 лин., № 12.
1904.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
Январь 1904 г. Непремѣнный Секретарь, Академикъ *Н. Дубровинъ.*

Предисловіе.

Въ ниже напечатанныхъ литовскихъ текстахъ покойнаго Вайчайтиса, по чисто типографскимъ причинамъ, допущены нѣкоторыя неточности въ передачѣ рукописи, а именно: 1) начертаніе рукописи į̣̀ замѣнено буквою į́ (см. напр. стр. 6, 9, 11 въ словахъ jį́jį и jį́); 2) вмѣсто начертанія рукописи ắ въ нѣкоторыхъ случаяхъ напечатаны знаки «ă̍» или «ằ», т. е. ă съ прямымъ удареніемъ или даже грависомъ вмѣсто ă съ акутомъ; 3) восходящее удареніе дифтонговъ и дифтонгическихъ сочетаніи обозначено въ рукописи Вайчайтиса знакомъ ˜ частью надъ первою, частью надъ второю буквою, но нерѣдко также и въ срединѣ надъ обѣими буквами, между тѣмъ какъ въ печати не могъ быть переданъ знакъ ˜ въ послѣднемъ положеніи.

Во время печатанія этихъ текстовъ вышли въ свѣтъ въ Плимутѣ, въ Пенсильваніи, остальныя стихотворенія Франца Вайчайтиса, подъ заглавіемъ: Tévynes Mylétojų Draugysté. № 9. Eilės Pranciškaus Vaičaičio (Sekupasakos). Plymouth, Pa. Spauda, Vienybes Lietuvninkų 1903. VII (біографія и портретъ) + 165 + 2 нен. (Įstatai «Tėvynės Mylėtojų Draugystės», įsteigtos 1896 m.).

1904. СПБ.

Э. А. Вольтеръ.

Digitized by the Internet Archive
in 2025

https://archive.org/details/sbornik-otdeleniya-russkogo-yazyka-i-slovesnosti_1904_77_2

Памяти П. Вайчайтиса.

Францъ Вайчайтисъ, по литовски Franciszkus Vaičáitis, извѣстный подъ псевдонимомъ Секу-Пасака, родился въ 1876 г. 29 января (10 февраля) и скончался 8/21 сентября 1901 г. въ родной деревушкѣ Сантаки, Сынтовтской гмины, Владиславовскаго уѣзда, Сувалкской губерніи, 25 лѣтъ отъ роду. Образованіе онъ получилъ въ Маріямпольской гимназіи и въ С.-Петербургскомъ университетѣ, который окончилъ по юридическому факультету въ 1900 году. Нуждаясь въ средствахъ къ жизни, онъ плохо питался и старался отъ своихъ крохотныхъ заработковъ удѣлять частицу для оставшихся въ деревнѣ родныхъ. Недоразумѣнія, вызываемыя положеніемъ литовской письменности, лишали его возможности явно служить своимъ поэтическимъ дарованіемъ своему народу, и оттого онъ могъ только втайнѣ участвовать въ современной литературѣ, отправляя свои произведенія въ Сѣверную Америку, въ редакцію газеты «Vienybė Lietuvninkų». Съ перваго времени своего студентчества онъ печаталъ свои стихи подъ заглавіемъ «Eilės Franciszkaus Seku-pasakos» въ «Vienybė» за 1897 годъ (стр. 395 сл.: I—XLVI). Изъ этихъ 66 стихотвореній нѣкоторыя удачно передаютъ народные мотивы и формою своею и содержаніемъ, какъ напр. XVI (стр. 419):

Didžiosios jurės
Į krantą plezdėjo,
Jaunos mergaitės
Į jasias žiurėjo....
Užė vis jurė,
Kaip užti paprato;

Sesers vis žiuri,
Bet nieko nemato.
Ne laukit seselės,
Jau brolis neplaukia,
Bet kunas brolelio
Tik pagrabo laukia.

Часто прорывается грустный тонъ, его не веселятъ деревенскія игры и пѣсни. Въ 1898 году его поэтическое творчество было исключительно занято политическими вопросами и злобами литовской дѣйствительности, что̀ уже явствуетъ изъ заглавій помѣщенныхъ въ Vienybė за этотъ годъ стиховъ: Kova Algirdžio ties Moskva (517), Iszgama (445), Iszkeliaujant iš tėvynės (494), Dar gyva (s. c. Lietuva, 482) и др. или изъ начала пѣсни «Daina»:

Laiminga saulutė į vakarus leidos,
Lakštingals jau bandė taisyti stygas,
Tikt liudnas lietuvis galvą nuleidęs
Keliauja į «ssylka» už mielas knygas....

Въ 1899 и 1900 годахъ Вайчайтисъ занятъ переводами изъ Конопницкой, Дыдынскаго, Чеслава. Къ Пушкинскому юбилею онъ окончилъ ниже помѣщенныя поэтическія передачи двухъ сочиненій Пушкина Šykštùs raĩtelis и Undìnė. Въ 1901 году напечатаны были въ «Vienybė» два стихотворенія, вполнѣ соотвѣтствующія жизненной скорби и грусти покойнаго поэта и характеризующія его воззрѣнія.

Основанія орѳографіи своихъ поэтическихъ переводовъ Пушкина Вайчайтисъ — Секупасака самъ изложилъ въ особомъ предисловіи[1]). Его два стихотворенія «Gyvẽnimo mãno saulùte jaũ léidžia» и «Mán vìs teĩp pàt» перепечатываются изъ «Vienybė», но съ удареніями тамъ не обозначенными.

Gyvẽnimo mãno saulùtė jaũ léidžia
Kàs kar̃tą šešėliùs ilgȳn ir̃ ilgȳn;
Jausmaĩ bekovódami pósilsio geĩdžia,
Kàs diẽną priẽ kar̃sto slenkù jaũ artȳn.
Gál greĩtai añt ámžino gývasčio sleñksčio
Lazdẽlę keleĩvio turė̃siu padė́t,
Bèt geĩsčiau, kàd dainàs jaunȳstės įsteñgčiau
Paléist, pasáulėje pasižmonė̃t.

1) Срв. біографіи Вайчайтиса. Vienybė, 1901 г., № 44 и Varpas № 11.

Vai lẽkkite, dáinos ìš var̃go nupíntos,
Ìš káimo į̃ káimą, pàs jáunus, senùs!
Pagúoskite šírdis, neláimių sutríntas,
Nušlúostykit ãšaras, kélkit jausmùs!
Bèt jégu nerãsit pasáulėje viẽtos
Ìr jùs neatjaũstų viengeñčių širdìs,
Õ! tą̃ sỹk' sugrį̃žkit, kur̃ mãno gúl kiétas
Rakštẽlis[1]), kur̃ gývo netẽmys akìs.
Daugiaũs nesiskir̃tumėm, mãno dainẽlės,
Sesùtės laimíngų pasáulės dienų̃,
Sykiù pasilsėsim ramýbės vietẽlėj'
Põ vė́trų, neláimių, põ žẽmės kovų̃.

(Vienybė 1901 m., стр. 25).

«Mán vìs teĩp pàt».

(Añt kùnigo Víenažindžio dainõs).

Nor̃s kárčią tul̃žį gért' mán dúoda,
Bèt žìba dár žvaigždẽ viltiẽs,
Kàd išnáikinsim var̃gą júodą
Kàd sáulė dár ir̃ múms pašviẽs.
Laimíngs, kur̃s viskám atsiliẽpia:
«Mán vìs teĩp pàt, teĩp pàt visaĩ,
Ar̃ kàs jį̃ gìria, ar̃ pašiẽpia —
Tàs jį̃ nejùšina visaĩ.
«Mán vìs teĩp pàt» — jìs sáu dainúoja,
Ar̃ dárbą dírbt, ar̃ patingė́t,
Ar̃ bróliai džiaũgias, ar̃ dejúoja, —
Jìs tõ nenóri nẽ girdė́t.
Laimìngs — jìs jaũčia vìską lýgiai:

---

1) Въ Гервятахъ слово grabas совсѣмъ не употребляется.

Aĩ ãšaruoti bũs skruostaĩ,
Aĩ brólius spaũs neláimių dygiaĩ,
Aĩ láimę señs pilnì glėbiaĩ.
«Máń vìs teĩp pàt» — susiramìna
Iĩ nebepáiso jaũ toliaũs,
Gilẽsnio jaũsmo negaivìna,
Õ skilvį šẽria kuõ smarkiaũs.

*

* *

Bèt mán nè vìs teĩp pàt, aĩ peĩkia,
Aĩ manè láimiña visì,
Aĩ manè gìria, arbà kéikia
Vaikaĩ tėvỹnės parinktì.
Máń dárbą dúokit, — dìrbti nóriu,
Õ nè «mán vìs teĩp pàt» dainúot',
Noĩs suñkų dárbą, bèt tìk dórų
Kuĩs náudą Líetuvai gál dúot'.
Tą̃ dárbą dúokit, kuĩs ramìna,
Kuĩs śírdžiai alpstant nuõ vargų̃
Nešíoja pẽną iĩ maitìna,
Kaĩp grįžtės sáulės spindulių̃;
Tą̃ dárbą geĩsčiau[1]) dírbt tėvỹnei,
Kàd iĩ nuẽjus į kapùs:
Tàd kõžno Lietùvio krūtìnėj'
Palìkčiau[2]) nórs dėkõs žodžiùs.

(Vienybė. 1901. m., 231).

---

1) geisčiaũ.
2) palikčiaũ.

Предисловіе къ переводу драмы Пушкина: „Скупой Рыцарь" на литовскій языкъ.

Переводя вышеупомянутую драму на литовскій языкъ, я придерживался моего родного Сынтовтскаго говора и его удареній, которыя за весьма немногими исключеніями тождествены съ литовскимъ литературнымъ языкомъ. Что касается обозначенія долготы и краткости ударяемыхъ слоговъ, то краткость обозначилъ знакомъ ◡, сильноначальное удареніе (по системѣ маг. кс. Яуниса) знакомъ ~, сильноконечное — знакомъ –. Кромѣ того, я совсѣмъ пропустилъ удареніе тѣхъ словъ, которыхъ въ народѣ мнѣ не удалось слышать, напр.: Alberas, Alžyrius, Fliamandija и т. д. Второстепенныя ударенія тоже мной пропущены какъ во избѣжаніе путанницы, такъ и потому, что, по открытому кс. Яунисомъ правилу, они «рабски слѣдуютъ за главнымъ удареніемъ». Кромѣ того я не поставилъ ударенія и на тѣхъ, хоть встрѣчающихся въ народѣ, словахъ, въ которыхъ свойство ударенія ясно не различается, напр.: ant, o, nuo, da, и т. д.

Примѣчаніе. Магистръ Казиміръ Явнисъ, профессоръ классическихъ языковъ въ Духовно-Католической Академіи, изложилъ свою систему литовскаго ударенія въ статьяхъ, помѣщенныхъ въ Памятныхъ книжкахъ Ков. г. съ 1893—1899 годахъ подъ заглавіемъ «Интонація гласныхъ звуковъ литовскаго языка» (Пам. Кн. на 1900 г., стр 131—146); «Поневѣжскіе говоры лит. яз.»; «Лит. Говоры Росс. у.» и. т. д. Система графики для обозначенія гласныхъ впрочемъ у самого Явниса другая, чѣмъ у Вайчайтиса.

Э. В.

Šykštűs raĩtelis.

Sccnos iš tragikomědijos Čenstono: The caveteous Knigth.

Parašýta A. S. Puškino,

íšvertė lietűviškai P. Vaičaítis.

Scena pirmutínė.
(Bokště).

Alberas ir Jo̒nas.

Alberas. Kắd ír čě kắs žín kắs, o į turnyra
Nueĩsiu ắš. Paduők mą̃ šàlmą, Jo̒nai:
(Jo̒nas paduőda jắm šàlma).
Staĩ pě́rvertas perdḗm, ắš negalḗsiu
Jį́ užsidḗt. Reĩk pasirűpyt naũją.
Bět kýrsta kaĩp! prakeíktas grõvs Delioržas!
Jo̒nas: Ĩr jűs geraĩ atkèršyjote grõvui:
Kadắ nuo bàlno nűmetėte jį́jį,
Jís kaĩp negývs gulḗjo pàrą — kắs žin'
Ắr ír išgíjo.
Alberas: Bèntgi vís tík pèlnė;
Sardõkas íš Venecijos jõ sveĩkas,
Krutínę sắvo tűr visaĩ uždýka —
Kitõs nepýrks jőg jís ně űž skatíka.
Kắm ắš nenűėmiau tuojaũs jõ šàlmą!
O bűčiau ắs nuěmęs, bět drovḗjaus
Ponių̃ ír gercogo. Prakeíktas grõvas!
Geriaũ jaũ bűtu pḗrduręs mą̃ gą̃lvą.
Jog ír drabűžiu reĩk. Paskiáusę sýkį
Visí těn raĩteliai šylkűs dėvḗjo,

Aksõmus, ãš buvaũ briliũos' tĩk viẽnas
Ũž stãlo gercogo. Ãš teĩsinausi,
Kãd atėjaũ turnỹran ĩš netỹčiu,
O ką dabãr sakỹsiu? Elgėtỹste!
Kaĩp žẽmini tũ šỹrdis mũsu!
Kadã sunkiũ durkliũ Deliorżas šãlmą
Mãn pérdurė ĩr sãu tolỹn nujõjo,
O ãš bė šãlmo sũ pentĩnais spỹriau
Emyra mãno, léidausi kaĩp żaĩbas
Ĩr nũmečiau ãnt dvĩdešimtis żỹnksnių
Ãš grõvą, kaĩp mažiũka pazių; põnios
Sukĩlo vĩsos, nẽt patĩ Kliotỹlda
Nenõromis suklĩko išsigãndus,
Kadã geroldai gỹrė mãno smogį,
Tadã nėviẽns nišmãnė tõ, ĩš kũr tai
Narsũmas mãno, spẽkos atsirãdo:
Ãš pérpykau ũž sudarkýtą šãlmą!
Ĩš kũr tã didvyrỹstė? Ĩš šykštũmo.
Teĩp! nesunkũ čiõn użsikrẽsti jãja
Po vienu stõgu čiõn sũ mãno tẽvu.
O ką Emyras mãno?

Jõnas: Da vis šlubuõja,
Da vĩs ãnt jõ išjõti jũs negãlit.

Alberas: Tai ką darýt, reĩks nusipỹrkti bérį
Nebrãngei jõg ũž jį ĩr reikaláuja.

Jõnas: Nebrãngei, bẽt tĩk pinigũ kũr gáuti?

Alberas: O ką Saliãmonas palaĩkis sãko?

Jõnas: Jĩs sãko, kãd daugiãu nenõrys skõlyt,
Jéi jám daiktũ kokių neużstatỹsit.

Alberas: Šėtõns! o kũr ãš gáusiu użstatýti?

Jõnas: Sakiãu ãš.

Alberas: O jisãi ką?

Jõnas: Kriũni, ãnkstos.

Alberas: Tú pasakýkie jám, kăd măno tévas
Turtýngs ír păts, kaĩp żýdas, kăd ankščiaũ ăr
Vėliaũ mán vískas tẽks.
Jõnas: Jaũ ăš sakiaũ jám.
Alberas: O jís kã?
Jõnas: Kriúni, púrtos tík.
Alberas: Kokẽ nelāimė!
Jõnas: Jís păts ateĩt norḗjo.
Alberas: Tai dẽkui Diẽvui.
Bẽ íšpirkio jau jĩjį neišléisiu.
(Bărskina kăs í durís)
Kăs tén?
(Įeĩna żýdas)
Żýdas: Jús tárnas żẽmas.
Alberas: Prieteliúkai!
Eĩk šę̃ čionaĩ, Saliămone gudrăsis,
Prakéiktas żýde: tú, kíek ăš girdḗjau,
Nenóri mą̃ paskõlyt.
Żýdas: Maloníngas
Põns raĩtelį! Prisiékiu jūms, sú nóru...
Bẽt ăš ištíkro negaliú. Kũr gáusiu
Ắš pinigų̃? Visús turtús praléidau
Vís raĩtelius pagélbėdams sú nóriu.
Nėvíens nesugrazína. Jús prašýčiau
Gal' găliie nórs dălį atidúoti....
Alberas: Galvażudý! kăd pinigų̃ turḗčiau,
Ắr ăš čiõn daknyčiausi dą̃ sú tăvim?
Tai kã! nesišykštḗkie măno mielas
Saliămone, dúok šẽ muštínių. Bẽrki
Jų̃ šýmtą, kõleik tăvę neiškrătėm.
Żýdas: Ắr šýmtą!? Õ kăd ăš turḗčiau šýmtą!
Alberas: Klausýk. Ắr nesigédi teĩp savúosius
Negélbėt prietelius?
Żýdas: Oi Diẽvas žíno...

Alberas: Gană, gană. Tú reikaláuji, kăd tấu
Ắš užstatýčiau ką? Niekűs švokští mą̃.
Ką tấu ăš užstatýsiu? — Kiaulės káilį?
Kăd ăš tiktài ką nórints užstatýti
Turḗčiau, tài senèi pardàvęs bűčiau.
Ắr žõdžio raĩtelio, šunĩe, mažài tấu?
Żýdas: Jűs žõdis kõleik jùs gyvűojat bàisei
Ĩr daũg svarbűs. Visăs skrynės didžtũrčių
Flamandijos kàip pakerḗtas jűms jĩs
Atidarỹs; bet jấugu mą̃ žydèliui
Jùs dűosit jį̃jį, õ tùom tấrpu gàlit,
Dievě nedűok, numỹrt, tadă păs mănę
Tăs žõdis jűs bűs panašűs į̃ ràktą
Nũo jũrėje nuskèndusios skrynűtės.
Alberas: Ắr măno tḗvs ilgiàu gyvę̀s űž mănę?
Żýdas: Kăs gál žinót? Dienăs nĕ műms skaitýti.
Vaikĩns žydḗjo vàkar, šèndien mĩrė,
Žiurḗkie, keturĩ senèlei nèša
Į̃ kàpines jį ănt pečių̃ kuprõtų.
Barõnas svèikas. Dĩevas dũos, tài dèšimts,
Ắr dvídešimts, ăr dvídešimts penkĩs, ăr
Ĩr trĩsdešimts gál mètų pragyvénti.
Alberas: Melűoji! Jog űž trĩsdešimts jàu mètu
Ắš èisiu penkesdèšimtus, o tàsyk
Ką vèiksiu jàu sú pinigàis?
Żýdas: Ką veĩksit?
Oi pínigs, pĩnigs visadă műms tỹnka;
Tík jaunikáitis tài juosĕ sấu jiẽško
Tarnų̃ guvių̃, visũr jũos siuntinḗdams,
O sènas žiũr' į̃ pĩnigą, kàip dràugą,
Ĩr sérgsti pĩniga, kàip săvo ákį.
Alberas: O măno tḗvas nĕ draugús, nĕ tárnus
Piniguosĕ atrànda, bèt ponűs ĩr
Patsaĩ tarnaűja; ĩr dấ kaĩp tarnấuja!

Kaipõ Alžyriaus vèrgs, kaĩp prirakýtas
Šuõ! Nekurýtoj' kűtėje gyvèna,
Sausá plutá ĩr vándeniu maitĩnas,
Naktýms nemiẽga, vĩs bėgiója stáugdams,
O skrýniose ramiaĩ sáu gűli áuksas.
Paláukit! kadá nõrs atnḗš mą́ náudą
Tiẽ pinigaĩ paliaũs tenaĩ gulḗję.

Žýdas: Tiesá! Turbű́t pḗr šèrmenis barõno
Daugiaũ bűs pinigų̃ gražių̃ išlḗista,
Nḗg' àšarų. Dűok Diẽve tḗvo tũrtą
Greičiaũ jűms gáuti.

Alberas: Àmen!

Žýdas: Gàlima bűt...

Alberas: Ką̃?

Žýdas: Teĩp! mán rṓdes ýrankis tṓks èsti....

Alberas: Kṓks ýrankis?

Žýdas: Teĩp! àš pažýstu víeną
Aptiẽkoriu, senűką, žýdą...

Alberas: Teĩpgi
Lupĩka, kaĩp ĩr tű, ár dá baisḗsnį?

Žýdas: Nḗ, põne, Tovius taĩ kitaĩp pirkliáuja,
Lašűš jĩs dýrba... tĩkrai kõ geriáusius.
Kaĩp smàrkus jiẽ!

Alberas: O ką̃ sű jeĩs áš veĩksiu?

Žýdas: Įpýlt vandèns į̃ stĩklą ĩr įvàrvyt...
Dű, trĩs lašűs; jų̃ žiũriut nematýt
Ĩr gèriant niẽks nejaũstu, õ pṓtám dá
Žmogűs sopḗjymo pylvḗ nejaũče
Ĩr bḗ skaudḗjymo, kančių̃ numýršta.

Alberas: Tai tás senűks nuodaĩs pirkliáuja.

Žýdas: O teĩp;
Tḗrp kĩtko ĩr nuodaĩs.

Alberas: Tai ką̃? Į̃ viẽtą
Ką̃ dűot mą́ pinigų̃, pasiűlysi mą́

Nuodų̃ kelis šymtús stiklų̃; úż stíklą
Vís pō muštíni kóki. Teìp, ár nė? Ką?

Żȳdas: Íš mánęs gàlit juȍktis, kíek tík nórit.
Nė́; ȧš norė́jau... jūs gál... ȧs dumójau,
Kȧ́d jaũ barȍnui bū́tu laĩkas mȳrti...

Alberas: Tai ką! nunuȍdyt tė́va! ír drysaĩ mán,
Jȍ sū́nui... Jȍnai! griė̀bk. Ír mą́ drysaĩ tū́...
Bė́t ȧr żinaĩ tū́ smárve, tū́ gyvàte,
Šuniè, kȧ́d tȧ́vę ȧ́š tuojaũs ȧ́nt vàrtų
Úż taĩ pakársiu!

Żȳdas: Dovanókit, pōne,
Ȧ́š teìp tík! dovanókit!

Alberas: Jȍnai! vȳrvę!

Żȳdas: Ȧ́š... ȧ́s juokiȧ̀us. Ȧ́š pínigus turiú jūms.

Alberas: Šelaũk!

(Żȳdas išeĩna.)

Štaĩ kȧ́s sū́ mȧ́nim atsitíko
Íš tė́vo tíkrojo tandū́mo! Taĩ ką
Mą́ drȳso siūlyt żȳdas! Dūokie stíklą
Mą́ vȳno! Šiurpuliȧ̀i tík mȧ́nę íma...
Bė́t, Jȍnai, pinigų̃ mán reĩkia...
Nubė́k greičiȧ̀u pȧ́s tą prakė́iktą żȳdą,
Paȳmk jȍ muštiniū́s. O mā́ atnė́škie
Čiȍn dȧ́żinyče.... Ȧ́bleką tám súkčiui
Išdū́osiu. Bė́t tík tū́ nevė́sk mā́ šíčion
Judȍšiu tą... Ȧ́r nė́; paláuk trupúti —
Jū́k atsiduȍs nuodaĩs tiè jȍ muštínei,
Kaĩp prótėvio jȍ àndai cidabrínci....
Liepiȧ̀u padū́ot ȧ́š vȳno.

Jȍnas: Nėr jȧ̀u vȳno
Pȧ́s mū́s nė làšo.

Alberas: Tȍ ką dovanų̃ mą́
Parlė́ido íš Ispȧ̀nijos Remonas?

Jȍnas: Ȧ́š vàkar nū́nešiau ligóniui kálviui

czini, te mocý poczisti plnost wyry Krýstowý, abý ta wiecz, kteraz gest pohanska býla, abý Krystowa wiecz býla (87, a), aby moc, gsucy pod wieru, mnohu krew w bogich prolewala, mnohe pomsty z nauczeni kniezskeho podle zakona zidowskeho aby czinila a podle praw pohanskych mnohe smrti aby czinila, wiesyla, topila, palila, stinala, na kolo zbila, u wiezeni mrtwila, hrdlowala, oblupila a ginak rozliczne zamucowala ý mnoha nasyle a porobenie obcem czinila. A poniewadz gest ta mocz pod wieru pusstiena, tehdy tý wiecy, od mocy dielane, gsu wiecý wirý Krýstowý; a tak Krýstus, proliw swu krew za hrissne lidi, obohacen gest skrze Sylwestra knieze mocý swietsku u wirzie swe, aby ta mocz we ýmeno Krýstowo mnohu krew z lidi wytoczila u bogich ý w ginych smrtech, a to wsseczko, coz ta mocz w skutczych diela tiech, aby to býlo bohatstwie wirý Krystowý. Ale poniewadz wierzime, zie Krýstus skrze nemocý a ponizieni krzizie sweho dobýl gest nas z mocý dýablowý, nemuoziem tomu powoliti, aby nassie dokonani u wirzie gednal skrze mocz swietsku, jakoby nam mocz lepe prospiela nez wira; aniz take muoziem tomu wierziti, bý to wssie, coz ta mocz czini w tiech skutczých, prwe powiedenych, byla wiecz neb plnost wiry Kristowý (87b), lecz su wsseczky poczteny skrze zakon Krýstuow, neb gedine geho zakon gest ziwot lidem a odmierzili wssecka diela moczý zakon geho, tehdy mocz gest nam ziwot.

Ale snad mnie nestrpiss w teto rzieci a diss proti mnie: «Wssak swaty Pawel apostol, ktery lepe gest býl swiedom wirý geho nez ty, a on przikazuge krziestanom, aby moczem wyssim poddani byli, a(b)[d]ý prawdu o mocech, zie ginak nemohu
Řim. XIII, 1—2. býti, gedine od Boha; a ktere wiecý od Boha su, tý zrzizene gsu; a kto se mocý protiwi, bozimu zrzizeni se protiwi». A kdýz mocz zrzizenim bozim uwedena gest aneb k czinieni zrzizeni geho, kterak w ni ziwot nenie? A w te rzieci apostol rzidi mocz u wirzie Krýstowie s meczem a przikazuge wiernym lidem poddan[u] byti moci s plati a bati se mece gich». K tomut dim, zie prawa gest rziecz apostolowa. Ale wssak potrziebno srozumieti, kterak a

komu gi pissie. A zie w episstole pissie mnoha nauczenie wiernym lidem do Rzima, genz gsu mnozy z lidu rzimskeho — zide y pohane — uwierzili Bohu skrze kazani apostoluom, protoz z tee episstolý nemame toho, bý psal, moczý zprawuge gie w tom, abý wirý bozii branila; ani toho mame w episstole, byt lid wíerný uczil tomu, abý sobie mocz ustawili pod zprawau zakona Krýstowa. Ale aposstol w tom psani (80 a) napomina tý lidii wierne, aby poddani býli te moczý pohanske czesarzie rzimskemu, neb potom mnoho czasow stalo czýsarstwi rzimske bez wirý, a mnohu krew swatych prolili su ti cesarzii rzimssti prwe, nez dieru u wieru uwedeni su. Protoz w rzieci aposstola daleký gest rozdil o tom, — mocz ucziti aneb obec tomu ucziti, aby nad sebu pro wiru ustawila, a mezý tim — swate lidi tomu ucziti, abý moczý pohanskeho czesarzie poddani býli, a to pro niektere przicini potrzebne, genz gsu z stranый tiech lidii wierných ý z straný mocý. A zie ti lide wierni, kdyz su skrze milost pana nassieho Gezu Krýsta wyswobozeni z mocý diablowy a od brziemene zakona stareho, aby take nemieli bý od brziemene mocý wyswobozeni býti? A zie mocz mezý tim gine zwlastnosti ma nezli diabel a zakon stary, proniez newynima gich od brziemene mocý, ale weli gim poddanu býti. Ale sam od sebe aposstol pod zakon Krýstow mocý s meczem nad wiernými neustawuge, aby strassidlo w mocý s meczem skrze zakon Krystuow na hrdlo wiernych wlozil. Neb kdýz gest Krýstus wýkupil wierne lidie od zakona bazni, nepodobne gest, abý skrze aposstola opiet na nie bazen mecze uwalil skrze swoý zakon (88b), ale, kteraz moc gest pro wssecky a osahuge wsseczky, gessto kromie zakona boziho gsu, gessto gedine gim sam mecz zakon gest, przied nimz se trziesu, nesmiegice se hnuti z te meze, kteru gim mecz ukazie. A kdýz wierni lide su we spolce tiech lidie a na zbozii, panstwie tiech mocy pohanských, przikazuge aposstol, abý gim w hodných wiecech poddani býli — gedno z pokorý, ýakoz slussie na sluhý Krýstowý, a druhe pro to, poniewadz ta mocz zrzizenim Bozim gest uwedena, abý geho rzad, kterýz muoz mezý tim lidem býti, gessto bez zakona

Ant grỹžkelės tḗn nàktyje kur gĩrioj'...
Teĩp! kàd tõs vĩsos àšaros, tàs kraũjas,
Tàs pràkaitas, praliẽtas ùž tą̀ vĩską,
Kàs gùli čiõn, ĩš žẽmės tũo išlỹstu,
Tai bũtu vèleik tvànas — àš prigérčiau
Tuosė̃ kliautýnguose rusiũos. Bet mẽtas.

(Nóri atrakýti skrỹnę.)

Àš kõžną sỹk, kaĩp nóriu màno skrỹnę
Atidarýt, tài pràdedu karščiúotis.
Nė̃ baĩme (nė̃, suvĩs, kõ mą́ bijótis?
Turiù àš kàrdą; ĩr ùž áuksą stóvi
Teisýngas plìenas), bė̃t mą́ šýrdį spáudže
Koksài taĩ nepažýstamas mán jàusmas...
Mūms sàko gýdytojai: èsą žmónes,
Ką̃ ràndą užmušĩmuose smagùma.
Kadà į jùtryną dedù àš ràktą,
Àš ĩr jaučiù tą̃ pàtį, ką̃ tùr jaũsti
Jiè, stumdamĩ į sàvo àuką pèilį:
Baisù, smagù sykiù.

(Atidẽnge skrỹnę.)

O štài gėrýbės!

(Įberia pĩnigus.)

Eĩkite! ganà jùms põ pasáulę
Lakstýt, tarnáujant pageidĩmams žmõgaus
Ĩr jõjo reikaláms; užmĩkit šĩčion
Miegù didžiõs galỹbės ĩr ramùmo,
Kaipõ debesisė̃ dievài sáu mìegti!
Àš šẽndien nóriu pókylį iškélti:
Priẽš kõžną skrỹnę užsidégsiu žvàkę,
Visàs jás atrakýsiu, bùdamas čiõn
Vidũi į žėrinčes kruvàs žiurésiu.

(Ùždega žvakė̃s ĩr atidàro skrynė̃s viéną ùž kitõs.)

Àš karaliáuju!... kóks gražùs žėréjims!
Stiprĩ tà karalỹstė mànęs klaũso!

Jojė garbė ėst măno, ůnors, láimė!
Ăš karaliáuju!... Bėt pō măno gálvai
Kăs ją paskūi valdỳs? Karšýnčius măno!
Beprōtis tăs, tăs vėjavaikis jăunas!
Tăs sándraugas ištvỳrkusiu girtůokliu!
Vōs tík numỳrsiu, tūo atèis jís šíčion,
Į šítuos nèbylius rusiůs ramýngus,
Sů jůomjuom viltvilių godžių da krūvos.
Raktůs pagrièbęs nuo lavōno, mănęs,
Atidarỳs skrynės; íš mănęs jūoksis.
Ir išlakiōs gėrýbės vísos măno
Po kešeniůs aksominiůs, skylėtus.
Jisài sumůš šventůs yndůs tūos măno,
Jisài purvýną alyvă pagýrdys,
Jís išbarstỳs... O kókę tůri tièsą?
Ăr dovanài măn vískas šítas tèko?
Ăr besijūokent, kaìp lošíkui tăm, kurs
Kruvăs tík íma, bárškindamas kăulais?
Kaszín, kíek užsilàikymų karčiūjų,
Kíek rūpesčių baisių, kíek pageidímų
Pajůnktų, kíek vargų, naktų bė miègo
Atsèjo măn tăs vískas; o gál vàikas
Sakỳs, kăd sàmanoms ăš săvo šýrdį
Apsodinaū, kăd nežinójau nórų,
Kăd sánžinė negráužė mănę niėkad —
Tă sánžinė, nagůots žvėrís, ką šýrdį
Teìp éda, — sánžinė, neláukems svèčes,
Šnekėjas nuobodůs, tăs skolinỳnkas,
Lupíks, tă ràgana, kurí mėnůlį
Aptėmdina, ką príkele lavónus!...
Nė! sáu pyrmă turtůs iškęskie,
O pažiurėsim, ăr tů nelaimýngas
Barstýsi, ką sů pràkaitu uždýrbai.
O kăd galėčiau nuo akių begėdžių

Użslèpt tą̃ rūsį!... O kåd åš iš gràbo
Atèit galḗčiau, kàip vėlẽ, kàip sárgas,
Ir nuo żmonių̃ sėdḗdamas ant skrỹnių
Dabṓt gėrýbes måno tèip, kàip šèndien!...

Scena trečiṓji.
(Dvarė̃.)

Alberas, Gercogas.

Alberas: Ištíkro, gercoge, kenčiàu åš ỹlgai
Betūrčio gḗdą; ir kåd neprispýrtas
Galiutinài, åš skū́ndesis nebū́čiau.
Gercogas: Tikiú, tikiú jū́ms; ràitelis kilmýngas,
Toksài, kàip jū̃s, berèikalo ant tḗvo
Jõg nesiskū̃s; mażài tokių̃ palàikių...
Tylḗkite, paõlbysiu jū́s tḗvą
Tèip víeną, nėvienám nemàtant. Láukiu
Jõ; mū́du nesimàtėva senèi jaũ.
Jisài tėvū́ko måno bū́vo draũgas.
Atsímenu, kadå buvaũ da màżas,
Jís månę pasodỹs ant såvo żýrgo
Ir bū́davo użdèngs sunkiú šalmú, kàip
Varpū́.
(Żiūri pė̃r lángą.)
O kås tenài? Tài gàli jís tḗn?
Alberas: Jisài, valdýtojau.
Gercogas: Išèik į šítą
Tū́ kàmbarį. Paskùi pašàuksiu tåvę.
(Alberas išeĩna; įeĩna barõnas.)
Barõne! lỹnksma màtant mą́ jū́s svèiką
Ir stípru.
Barõnas: Åš dżiaugiū́os, kåd dą́ ystḗngiau
Atèiti pàgal jū́sų paliepímą

Gercogas: Senèi jàu nesimàtėva, barõne,
Ą̃r jū̃s atsi̋menate mą̊nę?

Barõnas: Kàipgi!
Štài kàip dabàr matàu jū́s. Bū̃vot vàikas
Guvū́s. — Saky̋davo nabàšninks gercogs:
Pilỳpe! (visadą̊ vady̋davo jı̋s
Vı̋s mą̊nę Pilypū̃) ką̃ tū́ saky̋si?
Ū̋ž dvı̋dešimts, ištı̋kro, mètu tū̃ ı̋r
Ą̋š bū̃siva kvailèi prı́eš šı̋tą vàiką...
Tài ỹr', prı́eš jū́s...

Gercogas: Atnàujysiva vèleik
Tą̃ pàžintį. Užmỹršot mą̊no dvàrą.

Barõnas: Jaũ pasenàu, valdy̋tojau: ką̃ vèiksiu
Dvarẽ čiõn. Jūs jaunı̋; tài jū̃ms patỹnka
Turnỹrai, švèntės; ą̊š gi jàu persènas.
Dièvs dū̃otu kàrę, tài ı̋r ą̊š kriunė́dams
Tuõ pasirèngčiau sė́st ant žy̋rgo vèleik.
Da pajiegū̃ užtẽks tą̃ sèną kàrdą
Ū̋ž jū́s sū́ drèbančia rankå pakė́lti.

Gercogas: Barõne! Jū̃s stropū̃mą mès jaũ žı̋nom;
Tėvū̃ko mą̊no bū̃vot draũgas, mą̊no
Tėvèlis jū̃s guodõjo. Ą̊š vèl tèipgi
Laikàu jū̃s visadą̊ ū́ž tı̋krai nàrsu
Kliauty̋ngą ràitelį; barõne, sė́skit.
Ą́r tū̃rite vaikũ?

Barõnas: Turiū́ tı̋k sūnu.

Gercogas: Kodèlgi nemataũ pą̊s mū̃s ą̊š jõjo?
Jū̃ms dvàrs atgrı̋so, bė̃tgi jám pritỹnka
Jõ mètuose, kilmèj' prie mą̊nes bū̃ti.

Barõnas: Kąd svı́etiško gyvènimo nemė́gsta
Sunū́s; paniū́rusio, nuožmaũs jı̋s bùdo.
Aplỹnkui pı̋lį gı̋riose tı̋k bàstos
Kaĩp jáunas brı́edis.

Gercogas: Jámjam nepritỹnka
Teĩp šàlintis. Tuojaũs mès jį́ pritráuksim
Prie pókylių, turnỹrų, prie linksmỹbių
Atsiũskit jį́ pàs mū́s; paskýrkit sū́nui
Užlàikymą, pritỹnkanti jõ kỹlmei...
Jũs ràuketės — paỹlsot gál keliõnej'?
Barõnas: Valdýtojau! visái àš nepaỹlsęs,
Bèt àš nusíminiau, àš nenoréčiau
Prisipažýt príeš jū́s, bèt mànę vèrčet
Jũs pasakýti àpė màno sū́nu
Tą̃, ką̃ noréčiau àš nuo jū́s užslèpti:
Jisài, neláimė, ỹr' neužsipèlnęs
Tokiõs, valdýtojau, nuo jū́s malónės;
Jìs ydosè paniẽkintose léidže
Jaunỹstę sàvo...
Gercogas: Tài deltõ, barõne,
Kàd jìs vienũi víens, õ atsiskyrìmas
Ĩr liū́osas làiks žavína jaunikáičius.
Atsiũskit jį́ čionài ĩr tũo užmỹrš jìs
Prie kõ ten ū́žkaboryje priprãto.
Barõnas: Mą̃ dovanókite, bèt vìs išťíkro
Ãš negaliū́ sutíkt ant tõ...
Gercogas: Kodėlgi?
Barõnas: Paléiskit mànę sėną...
Gercogas: Ãš liepiū́ jū́ms:
Sakýkite, kodėl jũs atsisàkot?
Barõnas: Pykstū́ àš ant sunaũs.
Gercogas: Už ką̃?
Barõnas: Ũž bàisia
Piktadėjỹstę.
Gercogas: Kókę? pasakýkit.
Barõnas: Paléiskit, gercoge...
Gercogas: Tai dỹvins dáiktas!
Ãr jũs tèip géditės ū́ž jį́?

Barõnas: Tèip.... gė́dżiuos...
Gercogas: Kǫ̃ jı̃s padãrė?
Barõnas: Jı̃s... jisài norė́jo
Użmũšti mãnę.
Gercogas: Kǫ̃? Użmũšt! Tài tũo jį̃,
Kaĩp piktadė́ją ãš į̃ sū́dą šàuksiu.
Barõnas: Żinàu ãš, nõrs darõdyti nenõriu,
Kãd jı̃s ištı̃kro gèidże mãno mỹrčio,
Żinàu ı̃r tą̃, kãd bàndė mãnę jı̃s...
Gercogas: Kǫ̃?
Barõnas: Apvõgti.
(Alberas įšõka į̃ kàmbarį).
Alberas: Jūs melũojate, barõne!
Gercogs: (sũnui) Kaĩp drỹsot jùs?...
Barõnas: Tũ čiõn! Tũ, tũ drysài mãn!...
Ĩr tũ galė́jei tė́vui tõkį żõdį
Ištàrti?... Prie valdỹtojaus melũoju!...
Mãn, mãn... ãr ãš nẽ ràitelis?...
Alberas: Melũojat!
Barõnas: Ĩr nẽtrenkė perkũns, teisýngas Diève!
Nã taĩ paỹmk, ı̃r laĩ nusprę̀s tãs kàrdas!
(Mèta pỹrštinę; sunũs grèit ją̃ pãima).
Alberas: Tài àčiui! Dovanã tã pyrmutı̃nė
Nuo tė́vo!
Gercogas: Kǫ̃ mataũ ãš? kãs čiõn dèdas?
Sunũs sutỹnka šáudytis sũ tė́vu!
Kokiuõs' laikuõs' ant sãves użsidė́jau
Retèżį gercogų! Tylė́kite jūs
Beprõti! Lỹgei tũ, tigriũk! — Użtènka.
(Sũnui).
Numẽskit pỹrštinę; duokšė́kit.
(Åtima).
Alberas: Gàila!

Gercogas: Nagàis į̃ ją̃ tèip ĩr įsikabìno!...
Begẽdi! Eìkit sáu: ĩr čiõn nelỹskit,
Pakõl àš pàts pašàukti jū́s neliẽpsiu.
(Alberas išèina).
Vargýngas sèni, àrgi nesigẽdit?

Barõnas: Mán dovanókit!... nepastóviu... kójos
Mán sỹlpsta... Oi troškū́!... troškū́!... kùr ràktai?
Kùr ràktai, ràktai màno!

Gercogas: Mýršta! Diẽve!
O kóks baisýngas làiks, kàip bàisios šýrdys!

Undı́nė.

Drama A. S. Puškino.

Išgũldė lietū́viškai P. Vaičáitis

Scena I.

Krántas Dniperio. — Malūnas.

Malūnininkas ı́r duktė̃.

Malūnininkas: Taĩ teĩp! taĩp teĩp, mergèlės jáunos, vı́sos
Jū̀s kvàilos. Jáugu sỹki pasisū́ko
Jū́ms vý́ras pavydė́tinas, nẽ kélmas,
Taĩ rèike jū́ms prie sávęs jį́ pritráukti;
O kũom? Taĩ pasielgimū́ dorý́ngu,
Viliṓt jį́ šiurkštumū́, taĩ vėl malṓne,
O kãrtais niekadéja, išnetý́čiu
Prašnẽkti ãpė svõdbą, õ labiáusiai
Dabṓti sávo rū̃tų vainikė̃lį —
Brangiáusią sávo klõnį, kū́rs kàip žõdis:
Kàip tı́k iškrı́s, daugiàu nesugrąžý́si.
Õ jáugu ant svodbõs jàu neviliesi,
Taĩ vı́s-tik gãlima mandàug išgriẽbti
Ãr pẽlną sáu, ãr giminė́ms nors náudą.
Atmý́nti rẽik: «nẽ visadá mylė̃s jı́s
Ír páikys mánę». — Bent-gi kũr čiõn mỹnti
Jū́ms ãpė gẽrą dáiktą. Jū̃s kàip tý́čiai
Tuojàus papàikstat: skū́binat išpý́ldyt

Jõ użsimànymus visű́s użdỹka,
Jùs pasirèngusios kabṓt ant kàklo
Meilàus bernèlio kàd ĩr vĩsą dièną,
Õ čiõn żiurḗk — ĩr míelas tàs bernèlis
Prapű́olė, nè neużgirdḗti; õ jūs
Nepèlnėt nièko.... Ḗt! jūs vĩsos kvàilės!
Ãr nesakiàu kelĩsyk táu: «żiurḗkie,
Dukrèle, tű́ nebū́k kvailà, tű́ láimę
Neprażiopsṓkie sàvo, nepaléiskie
Tõ kunigaíkščio, bèt-gis ĩš kvailỹstės
Neużsitráukie ant savę̃s neláimių».
Õ màt kàs atsitĩko: sáu sėdḗkie
Dabàr ĩr visadà apvèrkie tą̃, kõ
Daugiàu nesugrążỹsi.

Duktė̃: Bèt kodėl-gi
Sakài tű́, kàd jàu pàmetė jĩs mànę?

Malūnininkas: Kodėl-gi? Õ kelĩsyk į̃ malūną
Pèr sánvaitę [1]) jĩs atvażiű́odavo čiõn?
Ãr nè kasdièn, õ kàip kadà ĩr dű́syk;
Paskùi retỹn, retỹn vażiű́ot pradḗjo,
Ĩr štài dienà jàu devyntà tuõ bàiksis,
Kàip jõ nemàtėva. Ką̃ tű́ sakỹsi?

Duktė̃: Jĩs dỹrba. Ãr mażài tű́r rūpesčių jĩs?
Jĩs nè malūnininks; ű́ż jį̃ nedỹrbs jog [2])
Vanduõ; sakỹdavo jisài mán tánkei,
Kàd ĩš visų̃ darbų̃ jõ dárbs sunkiáuses.

Malūnininkas: Nà teĩp! tikḗkie jám! Kadà jàu dỹrbant
Kàs màtė kunigaíkščius? Kṓks jų̃ dárbas?
Lapę̃s ĩr zű́ikius šáudyti, iškélti
Kùr pṓkylį, kaimỹnus sàvo skriàusti ĩr
Apgaudinḗti jū́s kvailès vargỹngas.
Jĩs dỹrba pàts — àr màtėt jūs kadà tą̃!

1) Ср. pussevaitė въ словарѣ Нессельмана. (Э. В.)
2) Надо читать j^{u}k. (Э. В.)

Už mãnę, mãt, vanduõ!... Ãš pasilsẽti
Nẽ diẽną negaliũ, nẽ vı́są nãktį.
Tı́k vı́s žiurẽk, tãi čiõn, tãi tẽn taisýkie:
Čionãi ypũvę, tẽn prakiũro. Štãi, kãd
Nuo kunigaı́kščio išviliõt mokẽtum
Nors kı́ek mãn pinigų̃, tãi mãn patı́ktum!

Duktė̃: Õ!

Malũnininkas: Kãs tãu?

Duktė̃: Ãš gyrdžiũ, atjõja! Jı́s, jı́s!

Malũnininkas: Žiurẽk, dukrẽle, neužmýrškie mãno
Rodõs...

Duktė̃: Štãi jı́s! (Įẽina kunigaı́kštis.
Arklinýnkas nũveda jõ ãrklį).

Kunigaı́kštis: Svẽikas drũtas, mı́elas drãuge!
Malũnininke, svẽikas!

Malũnininkas: Mẽilei prãšom!
Meilýngas kunigaı́kšti. Jaũ senẽi mẽs,
Senẽi, kãip jũs šviesiũ akių̃ nemãtėm.
Rẽik pasitriũst, kũom svẽčę pamylẽti.
(Išẽina).

Duktė̃: Nã taĩ, galõp', atsı́minei tũ mãnę!
Ãr nesigẽdi mãnę tẽip kankýti
Tuščiũ, nuožmýngu lãukymu? Ĩr kõ ãš
Nepẽrminiau vienã sãu pasilı́kus?
Kokių̃ baisýbių ãš nesibaisẽjau?
Miniãu, kãd ýnešė kũr tãvė žýrgas
Į rãistą ãrba prãpultį, kãd mẽškos
Sudrãskė tãvę kũr žaliõjoj' gı́rioj',
Kãd tũ sergı́, kãd mãnę jãu nemýli...
Bẽt, dẽkui Diẽvui, gývas tũ ı́r svẽikas
Jr mãnę tẽip, kãip ı́r pyrmã vı́s mýli,
Ãr nẽ tiesã?

Kunigaı́kštis: Õ tẽip, mı́els anioliũkai,
Kãip ı́r pyrmã, nẽ, — dã labiãu.

Jijė: Vienők tű
Nuliūdęs, kăs tău dăros?
Kunigaĩkštis: Ăš nuliūdęs?
Tău tèip tĩk pasirődė. Nĕ, ăš lỹnksmas;
Dżiaugiűos ăš visadă matýdams tăvę.
Jijė: Tài nĕ! kadă tű lỹnksmas, tài ištőlo
Prie mănęs skűbydams šaukĩ: kŭr măno
Tă karveliűkė, kă jĩ vèike, ŏ tẽn
Bučiűoji, klăusdamas, ăr lăukiau tăvęs,
Ăr tăvę ăš labài matýt norĕjau...
Dabăr tylĕdamas klausài tĩk mănęs,
Nepăimi į̃ glèbį, nebučiűoji.
Tikrài kŭom nőrints nusimĩnęs! Kŭom-gi?
Ŏ găl bűt jău ant mănęs pỹkt pradĕjei?
Kunigaĩkštis: Ăš nusidűot berèikalo nenőriu;
Tiesă, širdỹj' nešiőju ăs liudnűmą,
Sunkű măn bàisei; ĩr tű negalĩ jį
Nĕ glőstymais, nĕ mẽile išnaikýti,
Nĕ jŭom pasidalýt, nĕ jį palèngvyt.
Jijė: Bĕt mą sunkű sű tăvim nenuliŭsti
Didżiű nuliudimű. Măn pasakýkie
Tą păslaptį. Dalẽisi — ĩr ăš vèrksiu,
Ŏ nesutĩksi — niĕkad nenubősiu
Tău nĕ sű vĩena ăšara.
Kunigaĩkštis: Kŏ dèlsti
Măn ỹlgai! Jűo greičiău, tài dă geriău bűs.
Żinài tű, măno mĩela, nĕr pasăulej'
Tvirtŏs linksmỹbės: nĕ gentĩs kilmýnga,
Nĕ păjiegos, nĕ tŭrtai, nĕ grażűmas,
Niĕks išsisűkt negăli ĩš nelăimių.
Ăr nĕ teisỹbė, măno karveliűke?
Jog[1]) műdu bűvova laimýngu! ỹpač

1) Надо читать jűk. (Э. В.)

Laimýngas ăš buvàu ĭš tăvo mēilės;
Kăd ĭr čė kăszin kăs nors atsitĭktu,
Kăd ĭr čė kăszin kūr ăš atsidūrčiau,
Ăš tăvę nièkad neużmỳršiu, míela
Širdżiūke; tą̃, kō šèndien netenkū ăš,
Mą̃ nièks, ō nièks pasáulej' neatlýgys!

Jijè: Ăš tăvo żōdżių dá nesuprantū, bĕt
Jàu mą̃ baisū. Lėmĭms mojūoja mūdviem,
Neżĭnomą neláimę mūdviem tàiso,
Gál būt atsiskyrĭmą...

Kunigaĭkštis: Tū yspējei:
Likĭmas mūdviem lème atsiskýrti.

Jijè: Kăs mūdu gál atskýrt? Ăr negaliū ăš
Visūr sū tăvim èiti? Apsivỳlksiu
Kaĭp vàiks ĭr táu keliōnėje tarnáusiu.
Į kàrę èit šū tăvim nebijàu ăš,
Kăd tăvę tĭk matýt. Bĕt neteisỳbė!
Tū gál niekūs juokūs daràì ĭš mănęs,
Ăr nōri tū iškvōsti, ką̃ miniū ăš...

Kunigaĭkštis: Nĕ, šèndien ăš juokūs darýt nenōriu,
Nĕr ką̃ mán kvōsti tăvę, nĕ į kàrę
Nesirengiū visái, nĕ į keliōnę.
Liekūos namiè, bĕt ăš turiū sū tăvim
Visái jàu atsisveĭkyti ant ámżių.

Jijè: Paláuk! Dabăr ăš suprantū jàu vĭską:
Tū vĕsi? (Kunigaĭkštis tỳli). Vĕsi tū?

Kunigaĭkštis: Tài ką̃ darỳti...
Patĭ tiktaĭ pamĭslyk. Kunigaĭkščei
Teĭp surištĭ, kaĭp mèrgos; păima jiè
Draugĕs nĕ mýlimas, bĕt ką̃ surànda
Kitĭ jiéms żmōnes pàgal săvo gèrą...
Lài tăvę Dièvas suramỳs ĭr làikas!
Štài kàspiną ant atmintiès táu dūosiu,
Dá karieliūs štaĭ ătveżiau dèl tăvęs,

Paỹmkie jũos, ĩr mą́nę neužmỹrškie.
Najẽ, štaĩ dą́: taĩ dovanẽlė tė́vui,
Padũokie jám. Sudiẽv'!
(Dũoda jái màišą sú ą́uksu).

Jijẽ: Paláukk! dą́ táu ą̃š
Turiũ ką̃ pasakýti. Užmiršaũ tĩk...

Kunigaĩkštis: Taĩ atsimỹk.

Jijẽ: Dẽl tą̃vęs vĩską, vĩską...
Nẽ, nẽ... Paláukk... Negãlima ištĩkro,
Kąd mũdu atsiskýrtuva ant ámžių,
Kąd mą́nę tú atstũmtum... Bẽt nẽ tą̃s vĩs...
Jãu, jaũ, ątsĩminiau: põ šýrdže mą́no
Vaikiũkas tą̃vo šẽndien sukrutė́jo...

Kunigaĩkštis: Õ! vàrge! Ką̃ darýt? Tú nors dẽl jõjo
Pasidabõk! Tikrãi ą̃š neužmỹršiu
Nẽ tą̃vo kūdykio, nẽ tą̃vęs; pą̃ts ą̃š
Gál kàip kadą̃ pą̃s jús atsilankýsiu.
Susiramýkie, nenuliũsk. Paláukie!
Dũok paskutĩnį sỹkį pabučiũosiu.
(Išẽidamas) Ną̃! pą̃baigiau! Õ nuo širdĩes tài rõdos
Ekmũo nusprũdo. Láukiau ą̃š rėksmũ, bẽt
Pasĩbaigė ganą̃ tyliài tą̃s vĩskas.
(Išẽina. Jijẽ stõvi ant viẽtos).

Malũnininkas (įẽina): Gál tẽiksitės užẽiti į malũną...
Bẽt kũr jisài? Sakýk, kũr kunigáikštis?
Aną̃, žiurė́k, kõks kãspinas! kàip blĩzga!
Ánt vĩso bráugios nãugės! Õ! kariẽlei!
Ną̃, ną̃, karãliškai apdovanõjo.
Õ! geradė́jas!... Šĩčion ką̃s? Maišiũkas!
Ár tĩk nẽ pinigũ? Bẽt kõ tú stõvi?
Kõ tú tylĩ? Kõ nesakài nẽ žõdžio?
Ár pakvailài ĩš tõ neláukto džiàugsmo?
Kõ stõvi tú, kàip põlius?

Duktẽ: Bũt negãli,

Ãš nẽtikiu. Ãš jį̃jį tèip mylḗjau...
Ãr jı̃s žvėrı̃s? Ãr jõ šyrdı̃s gaurúota?
Malū̀nininkas: Ką̃ tú čė̃ mán pliauškı̃?
Duktė̀: Sakýk, tėvė̀li,
Kuõm às galḗjau jį̃ supỹkyt? Ãrgi
Pė̃r víeną sánvaitę[1]) gražúmas màno
Prapúolė? Ãr kàs gál jį̃ pakerḗjo?
Malū̀nininkas: Kàs dàros táu?
Duktė̀: Tėvė̀li, jı̃s išjójo!
Žiurḗk, jı̃s jója. Ãš kvailà palḗidau!
Neysikabinàu į̃ jõ skvernús às!
Ū̃ž brizgilų̀ nenusitvḗriau árklį!
Geriàu jı̃s bū́t nukỹrtęs ı̃š piktúmo
Rankàs mán ı̃k alkū́niu; bū́t geriàu jàu,
Kàd mànę bū́t sumýndžiojęs sú árkliu!
Malū̀nininkas: Kàs atsitı̃ko?
Duktė̀: Kunigaı̃kščei, màita,
Tèip neliuosı̃, kàip ı̃r mergı̃nos: vèdas
Jiè nė̃ sú tá mergà, kurę̀ jiė̃ mýli...
Õ jiė̃, paláukk, liuosı̃ vilióti, vèrkti
Ĩr pàsakot: «às nusivė̃šiu tàvę
Į̃ màno áukštą dvàrą, ı̃n sėklỹčę
Slaptýngą ı̃r apvỹlksiu kùo gražiáusei!
Õ jiè liuosı̃ vargšė̃s mergàs mokýti
Vidúrnaktyj' ant jų̃ švilpı̃mo kélti,
Sėdḗti ū́ž malūno ı̃ki àuštant!
Smagú jiéms sàvo põniškają šýrdį
Palýnksmyt mū́s vargàis. Paskùi tài èik sáu,
Kùr nóri, karveliùke, ı̃r mylḗkie
Ką̃ tı̃k sáu nóri!
Malū̀nininkas: Màt kàs atsitı̃ko!...
Duktė̀: Bė̃t kàs jõ núotaka? Ant kõ jı̃s mànę
Apmàinė? Õ! às tą̃ dasižinósiu!

1) См. прим. 1 на стр. 22. (Э. В.)

Prilỹndus, pasakýsiu piktadḗjei:
Šalỹn nuo mū́dviejų! Patì žinài tū́:
Vilkíeni dvì vienàm revė̃ nebū̃va...
Malūnininkas: Kvailė̃ tū́! jáugu kunigaikštis pèršas,
Tài kȁs kliutìs jám gál darýti? Tèip, tèip.
Ȁr nesakiàu ȁš táu...
Duktė̃: Ȉr jìs galḗjo
Kàip gḗrs žmogū́s sū́ mȁnim atsisvéikyt
Ȉr dõvanas mán dúot! Kàip táu išrõdo!
Ȉr pìnigus! Norḗjo išsipỹrkti!
Norḗjo mán liežū́vį pacidàbryt,
Kȁd àpė jį̀ ką̃ blõgo nešnekḗčiau,
Kȁd pàčei jõ jaunái nepasakýčiau!...
Tiesȁ, buvàu užmỹršus: štài jìs lìepė
Táu atidúot cidàbrą šį̃tą, nẽs tū́
Buvài jám gḗrs, kȁd dū́kterei daléidai
Nepriżiurḗdams válkiotis sū́ jũomjuom...
Tài mȁno prapultìs táu náudą dúoda.
(Padū́oda jám màišą).
Malūnininn. (vèrkdams): Tài kõ suláukiau! Tài ką̃ Dìevs išgỹrsti
Mán dàve! Negražū́ šnekė̃t tèip smàrkei
Aut sȁvo tìkro tèvo. Víeną tȁvę
Turiū́. Senàtvej' mȁno víens tū́ džiaũgsmas.
Tài kàip galḗjau tȁvę ȁš nepáikyt?
Ȉr Dìevas mȁnę nū́baudė ū́ž tài, kȁd
Silpnài išpýldžiau tḗvo priderỹstę.
Duktė̃: Troškū́! Šaltȁ gyvàtė kàklą spáudže...
Mán kỹrmėlę, mán kỹrmėlę jìs dàvė,
Nẽ karieliū́s...
(Dràsko nuo sȁves karieliús).
Teìp lýgei sudraskýčiau
Ȉr tȁvę, tū́ gyvàte, piktadḗja,
Prakéikta, tȁvę, ką̃ atskýrei mū́du!
Malūnininkas: Ȁr tū́ klejõji?

Duktė̃ (núsima jű́ostą): Štài vainìkas mãno,
Vainìkas gḗdos! Štài kuõm pìktas vélnes
Apgṓbė tàsyk, kàip atsiżadḗjau
Tõ vísko, ką̃ pyrmà laikiàu ű́ż brángu!
Jàu atsigṓbėva. Prapű́lk, vainìke!
(Mėta jű́ostą į́ ű́pę).
Jàu pàbaikta...
(Šóka į́ ű́pę).
Malũnin. tḗvas (vỹrsdams): Ȍ! Diève! vàrge, vàrge!

Scena II.

Kunigaíkščio rū́mai.

Linksmỹbė. Jaunavedżèi sḗdi ű́żstalėje.

Svečèi. Choras mergìnų.

Piršlỹs: Kaìp lỹnksmą suvedỹbą mès iškḗlėm.
Nà! kunigaíkšti, svèikas sú jaunája!
Dű́ok, Diève, jű́dviem pragyvénti mḗilėj',
Sutikimè, mű́ms lýnksmintis pàs jű́du
Kuo nuo tankiáu. Kõ jũs mergė̃lės skā́isčios
Nutìlot? Ar netèkot jaũ dainė̃lių?
Ár nuo dainų̃ gerkliū́kės jaũ išdżiū́vo?

Choras: Ȍ! piršlė̃li, tú piršlė̃li,
Vḗjavaiki tú piršlė̃li!
Pàs mergìną mű́s važė̃vot,
Į́ mű́s dàrżą yvažė̃vot.
Bõsą sú alũm palíejot,
Kopustús visús aplíejot.
Mű́sų brõkui palingàvot,
Kelvedė̃les pamaldàvot:

Kelvedėle, tū́ kelėlį
Mū́ms parṓdyk pa̍s mergėlę
Ȍ! piršlŷ, dasiprotḗkie,
Mū́ms pȍ pi̍nigą padḗkie.
Pi̍nigs gū́li šernorȅlej',
Į̊ jį́ žiūri merguželes.

Piršlŷs: Tài i̍r išrŷnko juokdarės jàu dáiną!
Na̍, tėkit, tėkit, ti̍k nepèikit pŷršlį.
(Dū́oda pinigų̃ mergi̍noms).

Bàlsas vienȍs: Pḗr èkmenis, smŷltį geltṓną
Bangū́sis upėlis tekḗjo,
Upėlyje plàuko žuvŷtės,
Dvi̍ grū́ži terp sa̍vęs šnekḗjo:
Sesiū́ke, a̍r tū́ negirdḗjei,
Ka̍d vŷlnys prigŷrdė mergi̍ną,
Ȍ ji̍ príeš prigėrsent prakḗikė
Mieliáusiajį dràugą vaiki̍ną.

Piršlŷs: Leli̍jos mėrgos! ka̍s čiȍn per daina̍ ta̍?
Mą́ rṓdos, ji̍ prie svȍdbinių netŷnka.
Katra̍ dainàvo dáiną tą̃?

Mergi̍nos: Nė̍ a̍š; i̍r
Nė̍ mės...

Piršlŷs: Bḗt ka̍s dainàvo tṓkę dáiną?
(Šnibždḗjims i̍r judḗjims terp mergi̍nų).

Kunigaíkštis: Zinàu a̍š ka̍s. (Kŷla i̍š ū́žstalės
[i̍r tyliài sàko arklinŷnkui):
Malūnininko ši̍čion
Duktė̃, — išvŷk greičiàu. Dasižinṓkie,
Ka̍s tṓks išdrŷso ją̃ čionài yléisti.
(Arklinŷnkas priėina prie mergi̍nų).

Kunigaíkštis (pa̍ts sáu): Kȍ gėro! ji̍ dá gál čionài padŷrbti
Tiėk trū́kšmo, ka̍d i̍š gḗdos nežinṓsiu
Å̍š nė̃ kūr dŷngti...

Arklinỳnkas: Jòsios neradàu ä̀š.
Kunigaíkštis: Ješkṓk! jijḕ, żinàu, čionài atḕjo.
Jijḕ dainàvo.
Svèčes: Tài gardū́s medū́tis!
Į gãlvą ír į kṓjas tài tík griẽbia!
Tík gàila, kä̀d kartū́s; kä̀d jį pasáldyt...
(Jaunavedżeĩ bučiū́ojas. Girdḗt, kä̀s silpnài surĩko).
Kunigaíkštis: Jijḕ! tài klỳksmas jòsios pavydū́s!... Kä̀?
Arklinỳnkas: Äš niẽkur jòsios neradàu.
Kunigaíkštis: Kvailỳs tū́!
Brṓlis: Ä́r nuṑtaką nḗ laĩks palíkt sū́ výru,
Ír jáunus durisḗ gerài apgérti?
(Visí atsistṓja).
Svočḗ: Tài żínoma, jàu mètas. Dū́okit gàidį!
(Jaunavedżéms dū́oda válgyt kèptą gàidį,
[ū́żbere apynèis ír vèda į miẽginyče.)
Svočḗ: Nevèrkie, kunigaíkštiene-širdèle,
Nesibaisékie írgi palugní bū́k.
(Jaunavedżeĩ nuèina gũltum. Visí
[išvaíkščioja, apárt svočiṑs ír brṓlio).
Brṓlis: Ṑ kũr stiklèlis? Rèiks mán jodinḗti
Per vísą nàktį àpė lángus, tài jàu
Bū́t nḗ prṑ šàli iššimḗst degtínės.
Svočḗ (ỳpila jám stíklą): Nä̀, gérkie ant sveikàtos.
Brṓlis: Dèkui, dèkui.
Kàip čiṑn pasíbaigė svodbä̀ laimýngai,
Ä́r nḗ teisỳbė?
Svočḗ: Teĩp, teĩp, dèkui Diẽvui,
Gerài bū́t vískas: negerài tík tä̀s, kä̀d...
Brṓlis: Ṑ kä̀s?
Svočḗ: Kä̀d nḗ ant gèro użdainàvo
Tą̃ dáiną, liū̃dną, Diẽvas żíno kṓkę.

Brólis: Ò jàu tòs mèrgos! Nièkad jòs nepsèina
Bė̃ špósų. Kàip galéjo tìk ìr drỹsti
Darkýti týčei kunigaíkščio pũotą.
(Girdė́t šaũksmas).
Kàs tén dabàr! Tén bàlsas kunigaíkščio...
(Merginà užsimóvus skèpetą péreina po kàmbarį).
Àr tù matèi?
Svočė̃: Tiesà, mačiaũ.
Kunigaíkštis (ybė́gdams): Laikýkit!
Išvýkit jąją laũk ìš màno dvàro!
Štài pė́dos jòs — vanduõ nuo jòsios tèka.
Brólis: Turbū́t beprotė, — õ tarnài dėl jũoko
Gā́l bū́t ant jòsios ìr vandèns užpýlė.
Kunigaíkštis: Eìk tén, užrìkk ant jų̃jų. Kaìp jiẽ drỹso
Jš jòsios juõktis ìr yléist pas mànę!
(Išeina).
Brólis: Ištìkro, kàs čė̃ dėdas! Kàs tén?
(Įeina tarnài)
Kám jùs
Yléidote tą̀ mèrgą?
Tárnas: Kókę?
Brólis: Šlàpę.
Tárnas: Šlapių̃ mergų̃ nematėm mès....
Brólis: Tài kùrgi
Jì dỹngo?
Tárnas: Mès nežìnom.
Svočė̃: Oi tvýnksi, tvýnksi
Šyrdìs. Nė̃, nė̃ ant gèro!
Brólis: Eìkit làukan;
Žiurė́kite, tìk nièko ne yléiskit.
Reìks eìt ìr mãn jàu sė́st ant màno žýrgo.
Sudiẽv', kaimýnka!
Svočė̃: Oi šyrdìs kàip tvýnksi!
Mès nė̃ laikė̃ iškė́lėm šìtą svõdbą!

Scena III.

Seklyčė̃.

Kunigaíkštienė ír augýtoja.

Kunigaíkštienė: Anắ! jaũ rṓdos trimitū́oja. Nė̃! jı́s
Nejṓja. Ā́r żinài, kàip bū́vo mắno
Jı́s jaunikiū́, tài nèidavo nè̃ żỹnksnio
Nuo mắnęs, vı́s żiurḗdavo į́ mắnę,
Ȍ kàip apsı́vedė — tài tũo kitṓks jàu!
Dabàr tı́k àuštant prı́kele jı́s mắnę
Ȋr tũo sáu lièpe árklį pabalnṓti,
Ȋ́r ı́k gaidżiū̃, Dièvs żı́no, kũr jı́s bùva.
Sugrỹżęs vȍs pratàrs malṓnų żȍdį,
Vȍs nèvos tı́k prièis paglṓstyt véidą.

Augýtoja: Kunigaikštèle! výras — tài gaidỹs, mắt:
Kakariekȍ, plū́mt, plū́mt sparnàis ír bḗga!
Ȍ moterı́škė — tài vargšè̃ perė́klė:
Tupḗk tı́k sáu ír ištupḗk viščiūkų.
Pakȍl jaunı́kis — nė́gere, nevā́lgo
Bė́ tắvęs, ír negā́l atsiżiurḗti;
Ȍ apsivė́s — tũo rũpeščei atèina:
Tài rèik kaimỹnus sắvo atlankýti,
Tài rèik sū́ sakalàis išjṓt medżiṓti,
Tài vèl į́ kàrę kṓkę šỹmts jũos nèša,
Tài čė́, tài tḗn — namiè jaũ nepasḗdi.

Kunigaíkštienė: Kàip numanài? Ā́r tı́k netū́r slapčè̃ kũr
Jı́s mylimȍsios?

Augýtoja: Ką̃ tū́! Tı́k tylḗkie!
Ant kȍ jı́s gàli pérmainyti tắvę?
Ȋ́š vı́sko pirmutı́nė tū́: protýnga,
Graži̇́ begàlo, ír elgı́es grażèi tū́,
Ir išmintýnga. Nắ tı́k tū́ suprắskie:
Kũr rắs, kàip nė̃ tavỹj' jı́s tṓkį klȍnį?

Kunigaíkštienė: Ȍ! kảd galḗčiau ẳš išmèlst nuo Dièvo,
Kẳd mãn vaikų̃ Jı̃s dű́otu, tài ẳš výrą
Galḗčiau vèleik tùo prisiviliṍti...
Štài pýlnas kièms medžiȍklininkų. Výras
Namȍn parjṍjo. Kũr jı̃s?... Nematàu jȍ.
(Į̀eina medžiȍklininkas).
Kũr kunigaíkštis? kũr jı̃s?

Medžiȍklininkas: Kunigaíkštis
Mű́ms lièpė jṍt namȍn.

Kunigaíkštienė: Kũr lı̃kos pẳts jı̃s?

Medžiȍklininkas: Jı̃s pasilı̃ko viéns ant krànto ű́pės.

Kunigaíkštienė: Ĩr kunigaíkštį drỳsot jùs palı̃kti
Tḗn víeną? Tài gerı̃ tarnài ı̃š jű́sų!
Tuojàus atgàl, tuojàus pẳs jį́ nujṍkit!
Sakýkit jấm, kẳd ẳtsiunčiau jű́s ẳš tḗn!
(Medžiȍklininkas išèina).
Ȍ! Diève mẳno! naktyjè ı̃r gı̃rioj'
Jog bàisus žvḗrys, žiàurus žmṍnės bàstos,
Špukài tḗn lamatṍjas, ı̃r neláimė
Lengvài gãl atsitı̃kt. Greičiàu mãn žvàkę

Augýtoja: Uždḗgk!
Einű́, einű́, širdèle mẳno.

Scena IV.

Ű́pė Dniperis. Naktı̃s.

Undı̃nės-skènduolės: Ĩš gı̃liojo dű́gno
Išplàuksim kruvȍms,
Mėnű́lis sušýldys,
Pašviès mű́ms linksmṍms...
Kaĩp smagű́ išvýsti kàlvą,

Ū̃pės vỹršų išraikýt
Ĩ̃r iškė́lti liū́osą gálvą
Priė́š mėnū́lį padžiovýt!
Kàip smagū́ nakčė̃ išplàukti,
Ū̃pės krañtą pamatýt
Ĩ̃r víens kĩtą pasišàukti,
Pláuką žàlę pasklaistýt!

Vienà̃: Cít! paukštỹtis íš krumū́čių
Pū́rptelėjo per miglàs.

Kità̃: Tárpe mū́s ĩr terp žvaigždū́čių
Váikščioja ant žẽmės kàs.

(Slẽpesi).

Kunigaíkštis: Nenṓroms, mànę prie liudnų̃ krantų̃ šių̃
Nežínomos mán pàjiegos vĩs tráuke...
Nuliū̃dusios, pažýstamos mán viẽtos!
Pažýstu àš visū́s aplỹnk čiõn dáiktus:
Malū̃nas štài... jís jàu visái sugriū́vęs;
Klegẽsis lỹnksmas rãtų jõ nutĩlo;
Sustṓjo gýrnos: tài turbū́t ĩr sẽnis
Pasĩmirė jaũ; õ duktẽrs vargýngos
Jís vèrkė ỹlgai; štài takẽlis bū́vo.
Senẽi, senẽi neváikščioja čiõn niẽkas...
Čiõn sõdas bū́vo, čiõn pinū́čei. Argi
Galė́jo jís tèip grẽit pavỹrst į̃ šĩlą?
Õ štài ĩr éržuols pažadė́tas! Šíčion
Jijẽ apsikabĩnusi nulė́ido
Galviū́kę ĩr nutĩlo... Ã̃r gál bū́ti?...

(Eĩna prie dū́rų; làpai bỹra).

Kàs šíčion dãros? Làpai tū̃o suvýto,
Tū̃o susisū́ko irgi uždamí dá
Kaipõ lytū́s, pradė́jo býrt ant mànęs!
Príeš mànę stṓvi éržuols šíts nudžiū́vęs
Ĩr jū́odas, rṓdos mẽdis prakeikĩmo.

(Įẽina sẽnis labaĩ apdrĩskęs, pū́snuogis).

Sènis: Svèiks drūtas žẽnte!
Kunigaíkštis: Kàs tū̃?
Sènis: Jū̃odvarnis àš.
Kunigaíkštis: Malūnininkas! Ar tài gàli bū̃ti?
Sènis: Àš nẽ malūnininks! Àš tą̀ malūną
Jaũ pàrdaviau kipšáms, ò pèlną sérgėt
Atídaviau àš dúkterei-undínei;
Jís ū́pės Dniperio smiltỹj' padė́tas,
Ir jį́ žuvỹtė-vienakū́tė sérgsti.
Kunigaíkštis: Jisài išė̀jo íš galvòs, vargýngas!
Kàip dèbesys pò áudrai, tèip jò míslys
Išmė́tytos.
Sènis: Kám vàkar neatjójei
Pàs mū́s? Mès pókylį iškė́lėm; ỹlgai
Mès láukėme tavę̀s.
Kunigaíkštis: Kàs mànęs láukė?
Kàs láukė?
Sènis: Žínoma duktẽ. Žinài tū́,
Àš jòs neprížiuriu, liuosỹbę dū́odu;
Nórs jí sū́ tàvim ír pér vísą nàktį
Sėdė́tu, àš jéi nièko nesakýčiau.
Kunigaíkštis: Vargýngs malūnininkas!
Sènis: Àš sakàu táu,
Kàd nẽ malūnininkas àš, bèt vàrnas.
Stebė́tinas atsitikímas! Ar tū́
Atsímeni, kadà jijẽ yšóko
Į úpę, ò àš pàskui jąją bė́gau
Ir štài nuo tòs uolòs nušókt norė́jau,
Tài tàsyk pajutàu: sparnū́ dú drūtu
Terp pažastų̃ išáugo išnetýčiu
Ir làikė mànę óre. Àš nuo tàsyk
Tài šę́n, tài tén lakióju, tài lesū́ sáu
Pastípusę kùr kárvę, àr ant kàpo
Tupiū́ ír kvárksiu.

Kunigaíkštis: Kàip mán tàvęs gàila!
Kàs tàvę prížiuri?
Sènis: Ȍ prižiurḗti
Tài mànę nesunkú: esmí jàu sènas
Ìr siàusti mḗgstu. Prižiurḗti mànę
Apsíėmė undínė-skenduoliúkė.
Kunigaíkštis: Kàs?
Sènis: Kùdykis duktès.
Kunigaíkštis: Àš negaliú jį
Suprásti! Sèni! gírioje galí tú
Numỳrt badú, suḗst gál tàvę žvḗrys.
Gál nṓri èit gyvḗnt į màno rúmus,
Pàs mànę?
Sènis: Àr į tàvo rúmus? Dèkui!
Prikálbysi, ȍ tḗn paskùi tài mànę
Galí užsmáugt karièleis. Šíčion gývas
Àš, liúosas, sṓtus. Nèisiu àš į rúmus.
(Nuèina šalỳn).
Kunigaíkštis: Ȍ àš kalčiáuses čiȍn! Baisú išèiti
Íš prȍto! Kùr tai jàu geriàu numỳrti:
Šalḗ lavṓno mèldžemės, guodṓjam
Jį, kȍžną lýgina myrtís sú juȍmjuom.
Žmogús bḗ prȍto — bút žmogùm paliáuja:
Berèikalo kalbḗti mṓka. Žȍdžeis
Nevàldo jís; jàu žvḗrys brṓlį màto
Jamḗ; jís žmṓnis tík apjuȍke; kȍžnas
Sú juȍm darýti gál ką̀ nṓri. Dièvas
Jám víską dovanṓja... Vàrgšas sènis!
Kàip tík jį pamačiàu, tài vísos kànčios
Tuȍ sèno gàilesčio apspíto mànę.
Medžiȍklininkas: Ȍ šèkur jís! Vȍs nèvos jį atràdom!
Kunigaíkštis: Jùs kȍ čiȍn?
Medžiȍklininks: Kunigaíkštienė mús siùntė:
Bijṓjos jí.

Kunigaíkštis: Jòs rùpesčei nubõdo
Mán, ár áš kūdykis, kád negaliú jàu
Nẽ žýnksnio atsitráukti bẽ nešiõtės?
(Nuẽina šalýn. Undínės išplàuke).

Undínės: Ką̃! Tyrãm laukė̃, sesýtės,
Ár nerẽiktu juõs pavýt?
Jíems sušvýlpt, íš jų̃ šaipýtis
Ír jų̃ árklius pabaidýt?
Dá dangàus tamsùs jog vẽidas;
Výlnys šãla; jàu vėlãi;
Jàu mėnúlis nusilẽidęs,
Štãi jàu gíeda ír gaidžėi.

Vienà: Dą̃, sesýte, rẽik nuplàukti.

Kità: Nė̃, jàu grýžkiva sáu tuõ,
Karaliẽnė ýms tuõ láukti,
Mús visų̃ žiaurí sesuõ.
(Išnýkšta).

Scena V.

Dúgnas ùpės Dniperio.

Rūmas undínių. Undínės vèrpe, apsẽdusios sàvo karaliẽnę.

Vyresnėjė undínė: Užtėks jàu vėrpti. Sáulė nusilẽido,
Mėnulis blízga; plàukite į̃ vỹršų;
Bėt šẽndien niẽkam niẽko nedarýkit:
Nẽ keleunýnką užkutė́t nedrýskit,
Ír nẽ žvejáms tynklùs žolẽms apsùnkyt,
Ír kūdykį į̃ upę neviliõkit
Bepàsakodamos jám àpė žúvį.
(Įẽina mažà undínė).

Kùr tú buvài?

Duktė: Buvau aš pas tėvūką
Ant kranto. Jis jau vakar manę prašė
Iš úpės pinigus jam sugrąžyti;
Jis buvo juos į vandenį ymètęs.
Ješkójau ylgai, nórs aš nežinau dá,
Kas yr' tie pinigai, bet išvilkau jám
Daug sáujų blizgančių daiktų visókių;
Labai jis džiaugės.
Undínė: Púskvailis šykštuolius!
Klausýk, dukrèle, šendien išbandýsiu
Aš tavę. Šendien čion atèis ant kranto
Viens výrs. Užtèmyk jį, išeik sutiktum.
Jis giminė mūms, jis yr tavo tėvas.
Duktė: Tas pats, kuris pamètęs tavę, vedė
Merginą kitą?
Undínė: Tèip tas pats. Prie jojo
Tu prisiartyk kuo meiliáusei; viską
Papasakok jám, ką žinai nuo manęs,
Kaip apė manę, teip ír kaip gimei tú;
Ír jáugu jis užkláustu, ar jį mýliu,
Ar nė, tai tú sakýk, kad da jį mýliu
Ír láukiu jo. Ar supratai tú manę?
Duktė: Tèip! supratau.
Undínė: Tai eik dabar! (Viena). Nuo tasyk,
Kaip aš, paniekinta merga, yšókau
Iš sielvarto į vandenį šios úpės
Ír pabudau dugnė, kaipo galýnga
Undínė, — aštuoni prabėgo mètai.
Ír kožną dien' aš rūpinaus atkèršyt,
Bet šendien, ródos, aš jau gáusiu vyršų.

Scena VI.

Krántas.

Kunigaíkštis: Nenóroms mánę prie liudnų krantų tų
Nežinomos mán pajiegos pritráuke!...
Čion viskas átmena mán, kás čion búvo,
Mán átmena liuosös, gražiös jaunýstės
Apýsaką tèip mielą, nórs gailýngą.
Čionài kadá tài láukdavo vís mánę
Liuosá, liuosýngos méilė. Áš laimýngas
Buvàu. Beprötis!... Kàip tài tík galéjau
Áš tèip lengvài atsižadéti láimės!...
Öi liüdnos tös svajönės! Vàkar
Áš vísas sujudàu, užtíkęs sènį.
Vargýngas tévs! Kàip jís baisús! Gál búti,
Sutíksiu šèndien vèl; palíkti gírę
Ír èit gyvént pás mánę prišnekésiu...
(Undinàitė išèina ant kránto).
Ką áš matàu? Íš kür, vaikèli mielas?
....

Отрывки изъ «Евгенія Онѣгина».

(IV, 40—42; VII, 1; V, 1).

Переводчикъ отрывковъ «Iž Jewgenio Oniegino» г. Дагилисъ (S. Dagilis) еще въ 1899 году прислалъ профессору Каз. Явнису первый отрывокъ «Осень»:

«Ужъ небо осенью дышало,
«Ужъ рѣже солнышко блистало» и т. д.
«Dąngús jaú rudenim̃' kvepêjo,
«Retšjaús saulėlė bespįndêjo» и т. д.

Я печатаю ниже этотъ отрывокъ въ томъ видѣ, какъ онъ былъ переписанъ К. Явнисомъ въ его правописаніи. Другіе отрывки, напечатанные ниже въ другой орѳографіи, доставлены мнѣ только въ началѣ нынѣшняго года и заимствованы изъ рукописнаго сборника «Lietuviszkas Sziupinis, isz swetimu skanskoniu ant naudos broliams lietuwiams pataisitas. Pirma laida. Trumpesnes eilios».

Motto: Nameliai mano mieli!
Man wisur patogu,
Bet niekur ner tiek laimes,
Kaip po jusu stogu.

Авторъ помѣстилъ въ этомъ первомъ выпускѣ обращеніе къ читателю и 19 номеровъ, между прочимъ слѣдующіе: 1. Lietuwa (Изъ Кондратовича). 2. Diewas (Ода «Богъ» Державина), см. 2-ую часть моей Литовской Хрестоматіи, № 101. 3. Angelas («Ангелъ» Лермонтова), см. тамъ же, № 102. 4. Tris palmos («Три пальмы» Лермонтова), см. ниже стр. 42—43. 8. Plaukėjai («Пловцы»). 11. Isz Jewgenio Oniegino. 12. Tinginiui (Кольцова «Что ты спишь, мужичекъ?»), см. ниже стр. 44—45. Отрывки изъ «Евгенія Онѣгина» выбраны г. Дагилисомъ, повидимому, подъ вліяніемъ поэмы Донaлейтиса «Четыре времени года».

Rudű.

I'š Púškųnó poémós «Евгеній Онѣгинъ», ketvirtásis peřskųrimas, posmai: XL, XLI ir XLII.
(Орѳографія К. Явниса).

XL. Dąngús jaú rudenim' kvepêjó,
Retšjaús saulélė bespįndêjo,
Ilgúmas mážinós dinős.
Pa-ųñksnės gírjós jaú gelsvős
Šlamêdamós gailįñgai nųkó;
Pő míglą nařdėsi laukaí,
Žąńsųń girínjų jaú pulkaí
Pitûsna skúbinós: atvųkó
Gadųnė nůbódí suvís;
Šalt's Lapkritųs jaú pás durís.

XLI. Aušrá šaltam' nubųńda úkę;
Nutílo ąńt laukųń darbaí;
Šeimųnómis, medžjôt' įštrúkę,
Ąńt kéljó rôdósi vilkaí;
Arklųs tikt prųńkštšja, jűs įšvųdęs,
Keleívis tűí įš baîmės dídės
Įń kalną sprųńga kik sųlős;
Jaú pri' pirmős pimű švisős
Laukań galvíjų gįńt' nebeína,
Iŕ rágo bal'sas ąńt pitųń
Iń gaŕdą nebešaúkja jųń;
Tróbói verpêjós traûkja daíną,
Iŕ priêtelis žimős naktís
Sprag' šakalųs šalę̇ varpsti's.

XLII. Tvórás jaú šal'tšjai pískįnt' íma,
Šerkšnaís sidábrina miškús,
Peŕ sávo mágišką kvėpímą
Sukaûsto vąñdenis visús.
Skaistšjaús ųž blízgąntį parkiêtą,

Į́š lédo úpė žíb' nulı̂̊ta.
Šauní vaikė́lįų giminė̃
Lįnksmaí ąńt slídžįų tšjužinėî;
Žąńsís gi, léteną raudôną
Įštı̂̊sdamá, įńg' úpę brı́st',
Mėgína atsargjaí įńkríst',
Paslŷ̨sta iŕ įńdaúžja šôną;
Pirmásis sni̊́gas šjős žı̊mős,
Žvaigzdė́lėm's krįńta ąńt lòmős.

Pavãsaris.

VII, 1.

Jaũ kar̃ščiais sáulės pabaidýti
Sniegaĩ nuõ artimų̃ kalnų̃
Pradė́jo vándenis varýti
Į slė̃nį, plū́stančią tvanù.
Mielaĩ gamtà, dàr n'aprė́dýta,
Per̃ sãpną svéikin' mẽtų rýtą:
Prašviñta mė́lỹnė dangaũs.
Miškų̃ nuogỹstė vìs aiškiaũs
Pūkúotom's pupuõlėm's dabìnas';
Bìtės ìš vaškìnės landõs
Bė́g' riñkti dõnį ìš lankõs,
Nuslū́gsta slė̃nįs, sprógst' beržýnas,
Ir̃ jaũ giedójo nuõ širdiẽs
Lakštiñgelė tylõj' naktiẽs.

Žiemà.

V, 1.

Ruduõ taĩs mẽtais sãvo viẽtos
Ilgaĩ n'atléidė dẽl žiemõs;
Sniegẽlio láukė, láukė svíetas,
Tìk saũsyj' añt naktiẽs trečiõs
Apsčiaĩ prisnìgo. Rýto ródos
Ìšpuoštas puĩkiai kiẽmas, sõdas,
Ùz dróbę baltesnì stogaĩ,
Langų̃ pražìlusių stiklaĩ
Kristolaĩs lẽdo išrašýti,
Aplietì mẽdžiai sidabrù;
Džiaugsmìngos šárkos añt tvorų̃.
Kauraĩs skaisčiáusiais aptaisýti
Kalnaĩ, gùl pùsnįs kuȓ-nè-kuȓ;
Vìs bálta iȓ gražù visuȓ.

II. Žiemà... Linksmaĩ sõdžiaus seniùkas
Rogès jaũ gìrgždina keliù,
Nušãlęs bėga jõ bėriùkas
Smúlkiu, bèt tánkiu žingsneliù;
Drabstýdams sniẽgą skreñd', kaĩp vė́jas,
Bajõras vãžyj' iȓ vežė́jas,
Įliñdęs vilnõs' kailinių̃,
Sù júosta raudonų̃ gijų̃.
Štaĩ vaĩkas tãksį añt rogẽlių,
Kaĩp põną, vẽža peȓ pusnìs,
Pakneȓpęs gálvą, kaĩp arklỹs;
Beldìkas nebejaũč' pirštẽlių:
Jám juõkas tìk ìš tõs bėdõs,
Õ mamà grãso ìš trobõs.

Для характеристики переводовъ г. Дагилиса привожу изъ названнаго выше (стр. 41) рукописнаго сборника еще №№ 4 и 12, измѣняя и здѣсь орѳографію.

Лермонтова «Три пальмы».

Trį̃s pálmos.

Smiltỹnėj' Arãbijos, kaĩp diemedžiaĩ,
Trį̃s pálmos puikiáusios žaliãvo gražiaĩ.
Šaltìnis tar̃p jų̃ ìš smiltiẽs nevaisìngos
Čirškė́dam's vilnìs ritinė́jo vėsìngas,
Giliaĩ pasislẽpęs tar̃p lãpų tir̃štų
Nuõ vė́jo ir̃ sáulės karštų̃ spindulių̃.

Suláukė jaũ mẽtų eiliõs nemažõs;
Neĩ kar̃to keleĩvis šaliẽs svetimõs
Ištróškęs pàs srõvę šaltìnio n'atẽjo,
Nuvar̃gęs paùnksnėj' galvõs nepadė́jo.
Nuõ kar̃ščio pradė́jo jaũ džiū́t' pamažì
Šaltìnis ir̃ pálmų viršū́nė gražì.

Ir̃ ė̃mė trį̃s pálmos priẽš Diẽvą burnót':
«Ar̃ mū́sų taĩ dárbas smiltỹnėj' riogsót'?
Ar̃ taĩ mẽs dėltõ čenái áugom, žydė́jom,
Krūtìnę statýdamos kar̃ščiams ir̃ vė́jams,
Gražýbe kàd svẽčio nedžiùgint širdiẽs? . . .
Teisùsis Dievè, neteisùs Tù ištiẽs!»

Dá nẽbaigė žõdžių — šìt jaũ debesỹs'
Stulpaĩs įsispýrė auksìnis smėlỹs,
Jaũ gir̃dis' ìš tólo varpẽlių spengìmas,
Jaũ rẽgis' miglõj' priešakìnis vežìmas,
Štaĩ plaũkia, kaĩp laĩvas, ardýdam's vilnìs,
Šù nãštom's verbliū̃dai per̃ smẽlio pusnìs.

Añt kùprų kietų̃jų judė́jo miernaĩ
Karpýti keliõniškų šė́trų sparnaĩ;
Júos mùrinos rañkos pakė́lę turė́jo

Ir̃ ãkįs tè júodos, kaĩp añglįs, žibė́jo...
Nuliñkęs añt kar̃čio, Arãbas vikrùs
Taĩ rãgino žìrgą, taĩ tráukė žąslùs.
Tàs žìrgas, ir̃ teĩp nenurìmstąs, tadà
Siautójo, kaĩp šérnas, įdúrtas dzydà,
Nèt rũbai raitõriaus, išdrìkę añt vė́jo,
Kaĩp añt meškeriõs lydekà, šokinė́jo;
Be báimės mažiáusios, rykáudam's, jisaĩ
Ragótinę sváidė ir̃ gáudė vikriaĩ.
Ir̃ teĩp vìs rykáudami, tráukė stačiaĩ
Į pálmų paùnksnę pageisti svečiaĩ;
Atvỹko į viẽtą. Tuõj' pálmos apstójo
Svečiùs netikė́tus ir̃ meĩliai vitójo,
Lingúodamos puĩkiai maknótom's galvõm's;
Šaltìnis vilnim̃'s júos gaivìno vėsiõm's.
Bèt võs tìk añt žẽmės nusliñko naktìs,
Tuõj' kir̃vis sutriùškino mìnkštas šaknìs, —
Gailìngai nuliñkę smiltýno lepũnės
Sudė́jo añt žẽmės gražiąsias viršũnes,
Ir̃ tãpo ugnỹj' sukurìnti stiebaĩ,
Rūbùs jų̃ žaliúosius nudrãskė vaikaĩ.
Aušrà kàd, nuvaĩkius šešė́lį naktiẽs,
Išliéjo šviesýbę añt plóto smiltiẽs,
Arãbai ir̃ vẽl sáu tolỹn nukeliãvo;
Palìko añt viẽtos, kur̃ pálmos žaliãvo,
Kaĩp žeñklas gailìngas — kupstà pelenų̃,
Ir̃ tà sudulkė́jo per̃ põrį dienų̃.
Ir̃ ilgu, ir̃ skurdu važiúot' taĩs keliaĩs:
Nebẽšnek' šaltìnis sù lãpais žaliaĩs,
Dykaĩ jisaĩ Diẽvo paùnksnės beprãšo, —
Tìk vė́jas tè smìltį užkaĩtintą nẽša,
Ir̃ kar̃tais erẽlis, plė́šikas smagùs,
Añt paũkščio užléidžia baisìngus nagùs.

Кольцова «Что ты спишь, мужичекъ?».

Tìnginiui.

Kõ miegì, artojė̃l?
Màt pavãsaris jaũ,
Màt kaimýnai visì
Jaũ priẽ dárbo seniaĩ.

Kélkis, kélkis, nubùsk,
Pažiūrė̃k į savè:
Kuõ buvaĩ? kàs esì?
Ir̃ kàs ỹr' pàs tavè?

Neĩ añt klúono pėdų̃,
Neĩ arúode grūdų̃;
Tùščio kiẽmo takùs
Užkėtójo žolė̃.

Klėtỹj' áitvar's javùs
Išsišlúostė grynaĩ;
Užù skõlą kitíems
Tẽko tãvo arkliaĩ.

Ir̃ skrynẽlė kertė̃j'
Paguldýta gulõm's;
Ir̃ nukrỹpo trobà,
Kaĩp bobẽlė senà.

Pìrmą laĩką atmiñk:
Kaĩp jìs plaũkė gražiaĩ,
Kaĩp per̃ píevas, laukùs
Bė́go áukso upè

Ir̃ ìš kiẽmo potám
Didesniúoju keliù
Į̃ visús miesteliùs,
Priẽ turtìngų pirklių̃!

Ir̃ kaĩp ãtviros jám
Bùvo dùrįs visur̃;
Kaĩp krikštãsuolyj' vìs
Vieta tẽkdavo táu!

Õ dabar̃ sù vargaĩs
Sãvo ámžių vedì,
Ir̃ añt pẽčiaus per-diẽn'
Nenubùsdam's gulì;

Stóv' našláičiais laukè
Nevalýti javaĩ,
Krẽčia vė́jas anùs,
Lẽsa pãukščių pulkaĩ!

Kõ, žmogél, bemiegi?
Jaũ sudiẽv vasarà,
Į jõs viẽtą ruduõ
Atvažiúoja viešė́t.

Paskui sẽka žiemà
Sù šiltaĩs kailiniaĩs,
Kẽlią bar̃sto sniegù,
Gìrgžda rõgės añt jo.

Õ kaimýnai visì
Grū́dus vẽža pardúot',
Prisikráuna makšnàs,
Ìma daĩliai šnapsúot'.